

Европски савез је донео принципијелну одлуку о даљем проширењу. Савет ЕУ је 24.06. 2011. на заседању у Бриселу одлучио да од 1.07.2013. године 28. члан те организације постане Хрватска. Процес преговора треба да се заврши до краја овог јуна. Потписивање завршног документа о уласку Хрватске у ЕУ је предвиђено за децембар текуће године. Дотле њега треба да одобре парламенти сваке чланице Евросавеза појединачно.

Према подацима хрватских средстава за масовно информисање, та земља тешко да је могла да рачуна на ближи рок, иако је Јанош Мартоњи, министар иностраних послова Мађарске, који до краја јуна председава ЕУ, на конференцији за штампу, одржаном пред самит Савета ЕУ, информацију о очекиваном пријему Хрватске назвао „добром новашћу“.

[1]

Мада је одмах пожурио да нагласи да се не ради о хитном пријему Загреба, иако он лично „не може да види више ни једну препреку за то“. „Потребно је још да се рашчисти низ техничких питања“ – прецизирао је шеф мађарске дипломатије.

[2]

Средина 2013. године као датум пријема Хрватске у Евросавез фигурира и у извештају Еврокомисије, који је већ објављен.

Захтеву Хрватске за ступање у Евросавез је у почетку била припремљена тешка судбина. ЕУ је њу разматрала од краја 1990-их година, али није журила да Загребу укључи „зелено светло“. Ствар је била у томе да су се, без обзира на комплетну спољашњу респектабилност и јасан проевропски курс, у Хрватској, као у капљи воде, одсликавали сви проблеми и противуречности балканског региона.

Да почнемо од нерешеног проблема десетина хиљада српских избеглица, које су после разбијања Српске Крајине од стране регуларне хрватске армије 1995. године остале без својих огњишта. Један од активних учесника те операције као командант Сплитске војне области је био генерал Анте Готовина. Међународни кривични трибунал за бившу Југославију га је окривио за личну повезаност са смрћу најмање 150 крајинских Срба.

Предмет Анте Готовине је имао огромни одјек на нивоу руководства ЕУ још док се за генералом још трагало јер је он, очигледно, уживао тиху подршку тадашњих хрватских власти. Већ припремљени од стране Брисела сценарио проширења Евросавеза је предвиђао да Хрватска буде примљена заједно са Бугарском и Румунијом 2007. године. Међутим, рок је испоштован у односу на Софију и Букурешт. За Хрватску је одлучио извештај тадашњег главног тужиоца Хашког трибунала, Карле дел Понте, који је објављен у марту 2005. године. Она је закључила да Загреб не жели да сарађује са Трибуналом и тако је блокирала почетак преговора ЕУ и Хрватске, при чему је не само владу Хрватске, већ и руководство хрватске католичке цркве, па чак и Ватикан, окривила за гледање кроз прсте одбеглом генералу.

Без обзира на то, у децембру 2005. године Анте Готовина је ухапшен далеко од Балкана – на канарском острву Тенерифи. Према званичној верзији – полиција је пратила његове телефонске разговоре, по незваничној – тајно пребивалиште генерала су саопштиле саме хрватске власти, али тако да се искључи непожељна унутар-политичка обојеност по њу.

У априлу текуће године генерал Готовина је од Хашког трибунала осуђен на 24 године затвора, при чему су као остали учесници одговарајућег „заједничког злочиначког подухвата“ именовани: покојни председник Хрватске Фрањо Туђман, министар одбране Гојко Шушак, начелник генералштаба хрватске армије до јула 1995. године Јанко Бобетко и његов наследник на тој дужности од јула 1995. године Звонимир Червенко. [3]

То је у самој Хрватској изазвало бујицу националистичког расположења, која је запрепастила чак и Евросавез. Хрватски премијер Јадранка Косор је на хитно сазваној конференцији за штампу саопштила да је за хрватску владу неприхватљива пресуда њеним генералима. „Учинићемо све што зависи од нас, како би била укинута квалификација заједничког злочиначког подухвата“ - изјавила је. Руководство Евросавеза је било принуђено да оштро опомене Хрвате да „прекомерна реакција“ на пресуду „може да има негативан утицај на завршне стадијуме преговора о ступању Хрватске у ЕУ“.

Проблем се компликовао и тиме што у Хрватској, за разлику од осталих република бивше Југославије постоји одлука парламента, која једнозначно квалификује догађаје 1991. – 1995. као „одбрамбени и ослободилачки Отаџбински рат“. Сличан документ не само да противуречи одлукама трибунала у Хагу, већ служи и као добра храна за националистичка расположења у самој Хрватској – на која ће ускоро морати да рачуна читава Европа.

Мораће да рачуна и на другу особину хрватског политичког окружења – корупцију. Ње је довољно свуда по Балкану – али је баш у Хрватској 2009. године њен премијер Иво Санадер био принуђен да под теретом оптужби за корупцију поднесе оставку, а 2010. године он је ухапшен у Салцбургу по потерници Интерпола. Интересантно је да је у својој земљи Санадер сматран за једног од најубеђенијих поборника евроинтеграције, а 1995. године је награђен највишим хрватским одликовањем – орденом кнеза Трпимира - „за изузетан допринос у обезбеђењу независности, територијалне целовитости и међународног ауторитета Републике Хрватске“. [\[4\]](#)

Приватизација, која је у Хрватској извршена још за време рата „била је погрешна и криминална“ – сведочи бивши председник земље Стипе Месић. По његовим речима „као резултат те приватизације уништена је комплетна индустрија, и Хрватска све до сада због тога страда“. [\[5\]](#)

Тако да тешко да ће пријем Хрватске у Евросавез за европејце постати – говорећи напред наведеним речима шефа мађарске дипломатије - „добра новост“. Не би они баш да себи на леђа натоваре социјално-економске проблеме још једне земље! Јер према стању на крају 2010. године спољни дуг Хрватске је достигао 60 милијарди долара, што је само 3 милијарде мање од обима укупног унутрашњег производа земље. А незапосленост је преко 13%, у шта нису урачунати формално запослени у многобројним предузећима која су пред банкротом. Таква ситуација није само претња за пореске обвезнике земаља-чланица ЕУ, већ и одлична храна за националистичка и екстремистичка расположења, за нове колоне избеглица и даље бујање криминала. А за данашњи Евросавез, који се још увек труди да „свари“ пријем у своје чланство 2004. – 2007. године десетине источноевропских држава, такво расположење је поготово непожељно. Јер популарност националистичких партија у Западној Европи расте и без тога ...

Уосталом, и у самој Хрватској становништво има подељена мишљење о користи од

учлањења у ЕУ. „Чланство у ЕУ треба председнику Иву Јосиповићу“ а за земљу оно значи „капитулацију економских интереса“ – то је само један од коментара, који су објавиле највеће хрватске новине „Јутарњи лист“. [6] Да случајно и Евросавез не капитулира пред „најездом са Истока“?

Разговарајући са новинарима уочи одласка у Брисел Јадранка Косор је подвукла да у позитивној одлуци Савета ЕУ види „највећу награду за годишњицу независности“ – коју је Загреб прогласио 20 година пре тога, 25.06.1991. године. [7] Тада је сецесија Хрватске, заједно са њеном комшиницом, Словенијом, означила старт за крвави распад јединствене Југославије, који је режиран ван Балканских граница - пре свега у Вашингтону, Бону, Бечу и Ватикану. Сада је „балканизација“ стигла на праг „јединствене Европе“./p>

(Фонд стратешке културе, 6.7.2011)

[1] Jutarnji list, 24.06.2011 [2] <http://www.eu2011.hu/news/economy-migration-and-croatia-european-council-agenda> [3] [gementhttp://www.icty.org/x/cases/gotovina/tjug/en/110415_jud_vol1.pdf](http://www.icty.org/x/cases/gotovina/tjug/en/110415_jud_vol1.pdf)

[4] <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/262805.html>

[5] DPA 230205 GMT Jun 1

[6] Jutarnji list,
22.06.2011

[7] AFP 231303 GMT JUN 11

